

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 30. lipnja 2023.
(OR. en)

11134/23

ECOFIN 660
UEM 194
SOC 486
EMPL 337
COMPET 681
ENV 760
EDUC 273
RECH 305
ENER 396
JAI 906
GENDER 137
ANTIDISCRIM 131
JEUN 175
SAN 412

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	9826/1/23 REV 1
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 605 final
Predmet:	PREPORUKA VIJEĆA o Nacionalnom programu reformi Njemačke za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Njemačke za 2023.

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, o kojem su raspravljali Vijeće i Europsko vijeće na temelju prijedloga Komisije COM(2023) 605 final.

PREPORUKA VIJEĆA

od ...

o Nacionalnom programu reformi Njemačke za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Njemačke za 2023.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

---

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća³ kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost („Mehanizam”) stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom se pruža financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima Unije. U skladu s prioritetima europskog semestra Mehanizmom se doprinosi gospodarskom i uključivom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja kojima se potiče rast, posebno reformi i ulaganja u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Njime se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar Unije i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava. Maksimalni financijski doprinos po državi članici u okviru Mehanizma ažuriran je 30. lipnja 2022., u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241.

---

³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

- (2) Komisija je 22. studenoga 2022. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2023., čime je označen početak europskog semestra 2023. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 23. ožujka 2023. prioritete Godišnjeg pregleda održivog rasta za 2023., koji se temelje na četirima dimenzijama konkurentne održivosti. Komisija je 22. studenoga 2022. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2023., u kojem je utvrđeno da je Njemačka jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama i za koju je potrebno detaljno preispitivanje. Komisija je istog dana donijela i mišljenje o nacrtu proračunskog plana Njemačke za 2023. Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2023., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 16. svibnja 2023. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja⁴ („Preporuka o europodručju za 2023.”), a 13. ožujka 2023. Zajedničko izvješće o zapošljavanju.
- (3) Iako gospodarstva Unije pokazuju iznimnu otpornost, geopolitički kontekst i dalje ima negativan utjecaj. Čvrsto stojeći uz Ukrajinu, Unija je svoj program gospodarske i socijalne politike usmjerila na smanjivanje negativnih posljedica energetske šokove na ranjiva kućanstva i poduzeća u kratkoročnom razdoblju te na nastavak rada na zelenoj i digitalnoj tranziciji, potpori održivom i uključivom rastu, očuvanju makroekonomske stabilnosti i povećanju otpornosti u srednjoročnom razdoblju. U velikoj je mjeri usmjerena i na povećanje konkurentnosti i produktivnosti Unije.

---

⁴ Preporuka Vijeća od 16. svibnja 2023. o ekonomskoj politici europodručja (SL C 180, 23.5.2023., str. 1).

- (4) Komisija je 1. veljače 2023. objavila komunikaciju naslovljenu „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija” („Industrijski plan u okviru zelenog plana”). Cilj Industrijskog plana u okviru zelenog plana povećanje je konkurentnosti industrije Unije s nultom neto stopom emisija i podupiranje brzog prelaska na klimatsku neutralnost. Njime se dopunjuju postojeći napori u okviru europskog zelenog plana i plana REPowerEU. Njegov je cilj također omogućiti poticajnije okruženje za povećanje Unijinih proizvodnih kapaciteta za tehnologije i proizvode s nultom neto stopom emisija koji su potrebni za ostvarenje Unijinih ambicioznih klimatskih ciljeva te osigurati pristup relevantnim kritičnim sirovinama, među ostalim diversifikacijom nabave, primjerenim iskorištavanjem geoloških resursa u državama članicama i maksimalnim povećanjem recikliranja sirovina. Industrijski plan u okviru zelenog plana temelji se na četiri stupa: predvidljivom i pojednostavnjenom regulatornom okruženju, bržem pristupu financijskim sredstvima, unapređenju vještina i otvorenoj trgovini za otporne lance opskrbe. U cilju rada na regulatornom okviru za poticanje rasta Komisija je 16. ožujka 2023. objavila dodatnu komunikaciju naslovljenu „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”, koja se temelji na devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. U njoj se utvrđuju prioritete politike koji se odnose na aktivno osiguravanje strukturnih poboljšanja, dobro usmjerena ulaganja i regulatorne mjere za dugoročnu konkurentnost Unije i njezinih država članica. Preporuke navedene u nastavku doprinose ostvarenju tih prioriteta.

- (5) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2023. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se planovi odnose na sve relevantne preporuke ili na znatan dio relevantnih preporuka za pojedinu zemlju izdanih posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020. i 2022. i dalje su jednako relevantne za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.
- (6) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ („Uredba o planu REPowerEU”) donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti Unije o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. To će doprinijeti energetske sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u Uniji, dok će se istodobno povećavati uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kapaciteti za skladištenje energije i energetska učinkovitost. Uredbom o planu REPowerEU državama članicama omogućuje se da u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost dodaju novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirale ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU. Tim reformama i ulaganjima doprinijet će se i povećanju konkurentnosti industrije Unije s nultom neto stopom emisija, kako je navedeno u Industrijskom planu u okviru zelenog plana, i provedbi preporuka za pojedinu zemlju koje se odnose na energetiku i upućene su državama članicama 2022. i, ako je primjenjivo, 2023. Uredbom o planu REPowerEU uvodi se nova kategorija bespovratne financijske potpore koja se državama članicama stavlja na raspolaganje za financiranje novih reformi i ulaganja u energetici u okviru njihovih planova za oporavak i otpornost.

---

⁵ Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavlja o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1.).

- (7) Komisija je 8. ožujka 2023. donijela Komunikaciju o smjernicama za fiskalnu politiku u 2024. („Komunikacija od 8. ožujka 2023.“). Cilj joj je državama članicama pomoći u pripremi programa stabilnosti i konvergencije i tako poboljšati koordinaciju politika. Komisija je podsjetila da će se opća klauzula o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu deaktivirati krajem 2023. U razdoblju 2023. – 2024. pozvala je na provedbu fiskalnih politika kojima se osigurava srednjoročna održivost duga i održivo povećava potencijalni rast te je pozvala države članice da u svojim programima stabilnosti i konvergencije za 2023. navedu kako će svojim fiskalnim planovima osigurati usklađenost s referentnom vrijednosti od 3 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) utvrđenu Ugovorom te osigurati uvjerljivo i kontinuirano smanjenje duga ili zadržavanje duga na razboritim razinama u srednjoročnom razdoblju. Komisija je države članice pozvala i da postupno ukinu nacionalne fiskalne mjere uvedene za zaštitu kućanstava i poduzeća od naglog porasta cijena energije, počevši od najmanje ciljanih mjera. Navela je da bi, bude li mjere potpore trebalo produljiti zbog novih pritisaka na cijene energije, države članice takve mjere trebale bolje usmjeriti na ranjiva kućanstva i poduzeća. Komisija je navela da bi fiskalne preporuke bile kvantificirane i diferencirane. Nadalje, kao što je predloženo u njezinoj Komunikaciji od 9. studenoga 2022. o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a, fiskalne preporuke izradile bi se na temelju neto primarnih rashoda. Preporučila je da sve države članice nastave štititi ulaganja koja financira država i osiguraju djelotvorno korištenje sredstava iz Mehanizma i drugih fondova Unije, posebno za potrebe ciljeva zelene i digitalne tranzicije i otpornosti. Komisija je navela da će Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023., u skladu s postojećim pravnim odredbama.

- (8) Komisija je 26. travnja 2023. predstavila zakonodavne prijedloge za provedbu opsežne reforme Unijinih pravila gospodarskog upravljanja. Glavni je cilj tih prijedloga ojačati održivost javnog duga i reformama i ulaganjima promicati održiv i uključiv rast u svim državama članicama. Komisija svojim prijedlozima želi unaprijediti nacionalnu odgovornost, pojednostavniti okvir i pozornost u većoj mjeri usmjeriti na srednjoročno razdoblje, u kombinaciji s djelotvornom i koherentnijom provedbom. U skladu sa zaključcima Vijeća od 14. ožujka 2023. o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a cilj je da se zakonodavni rad dovrši 2023.
- (9) Njemačka je 28. travnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 13. srpnja 2021. donijelo Provedbenu odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Njemačke⁶. Isplata obroka ovisi o donošenju odluke Komisije, u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, u kojoj se navodi da je Njemačka u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Ostvarenje u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva da postizanje prethodnih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti nije poništeno.
- (10) Njemačka je 24. travnja 2023. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2023., a 26. travnja 2023. svoj Program stabilnosti za 2023., u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1466/97. Zbog njihove uzajamne povezanosti ta su dva programa ocijenjena zajedno. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2023. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Njemačke o napretku ostvarenom u provedbi plana za oporavak i otpornost.

---

⁶ ST 10158/2021 INIT, ST 10158/2021 ADD 1.

- (11) Komisija je 24. svibnja 2023. objavila Izvješće za Njemačku za 2023. U njemu je ocijenjen napredak Njemačke u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2022. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Njemačke. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Njemačke u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.
- (12) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Njemačku u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011 i objavila rezultate 24. svibnja 2023. Komisija je zaključila da u Njemačkoj postoje makroekonomske neravnoteže. Osobito, trajno velik suficit tekućeg računa, koji odražava i ograničena ulaganja u odnosu na štednju, što ima prekogranični učinak, postupno je smanjen, posljednji put u kontekstu energetske krize, ali se očekuje da će se znatno povećati. Suficit tekućeg računa sporo se smanjivao do 2019., uz blago povećanje udjela domaćih ulaganja i pad trgovinske bilance, te je od tada obilježen neuobičajenim gospodarskim okolnostima. Znatno se smanjio 2022. zbog viših uvoznih cijena energije, zajedno sa smanjenjem neenergetskog trgovinskog suficita i oporavkom uvoza povezanog s turizmom. Suficit je 2022. ostao iznad razina na koje upućuju temeljni pokazatelji zemlje, a očekuje se da će se znatno oporaviti 2023. i ostati gotovo nepromijenjen 2024. Predviđa se da će ostati ispod praga za postupak u slučaju makroekonomske neravnoteže. Predviđa se snažan rast plaća, čime se podupire domaća potražnja, dok bi jedinični troškovi rada mogli rasti brže nego u ostatku europodručja. Unatoč tomu, visoka inflacija privremeno smanjuje potrošnju i ulaganja. Posljednjih godina cijene stambenih nekretnina naglo su porasle, ali se donekle smanjuju od sredine 2022. Stambena ponuda ne može nadoknaditi potražnju zbog slabih stambenih ulaganja, što može dovesti do stalnih rizika od precijenjenosti. Pravodobnom i djelotvornom provedbom inicijativa za javna ulaganja i uklanjanjem prepreka ulaganjima doprinijelo bi se daljnjem smanjenju ranjivosti.

- (13) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat, deficit opće države u Njemačkoj se s 3,7 % BDP-a u 2021. smanjio na 2,6 % u 2022., dok je dug opće države pao sa 69,3 % BDP-a krajem 2021. na 66,3 % krajem 2022. Komisija je 24. svibnja 2023. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. Ugovora. U tom se izvješću razmatra proračunsko stanje Njemačke jer je u 2023. planirano da deficit premaši 3 % BDP-a. U izvješću je zaključeno da kriterij deficita nije ispunjen. U skladu s Komunikacijom od 8. ožujka 2023. Komisija nije predložila pokretanje novih postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2023. Komisija je zatim navela da će Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023. Njemačka bi to trebala uzeti u obzir pri izvršenju svojeg proračuna za 2023. i pripremi nacрта svojeg proračunskog plana za 2024.
- (14) Na saldo opće države utjecale su mjere fiskalne politike poduzete radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije. U 2022. te su mjere fiskalne politike koje su utjecale na smanjenje prihoda uključivale smanjenje poreza na energiju na goriva i smanjenje poreza na dodanu vrijednost na plin i centralizirano grijanje, dok su mjere fiskalne politike koje su utjecale na povećanje rashoda uključivale jednokratni bonus za energiju i preuzimanje računa za privatne potrošače plina iz prosinca. Komisija procjenjuje da je u 2022. neto proračunski trošak tih mjera iznosio 1,2 % BDP-a. Na saldo opće države utjecao je i proračunski trošak pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine, procijenjen na 0,1 % BDP-a 2022. Istodobno je procijenjeni trošak privremenih hitnih mjera uvedenih zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19 pao s 4,2 % BDP-a u 2021. na 0,8 % BDP-a u 2022.
- (15) Vijeće je 18. lipnja 2021. preporučilo Njemačkoj⁷ da u 2022. zadrži poticajan smjer fiskalne politike, uključujući poticaj iz Mehanizma za oporavak i otpornost, te očuva ulaganja koja financira država.

---

⁷ Preporuka Vijeća od 18. lipnja 2021. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Njemačke za 2021. (SL C 304, 29.7.2021., str. 18.).

- (16) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike⁸ bio je u 2022. poticajan, na $-2,7\%$ BDP-a, što je u skladu s preporukom Vijeća. Njemačka je u skladu s preporukom Vijeća nastavila pružati potporu oporavku ulaganjima koja su financirana sredstvima iz Mehanizma. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije iznosili su $0,2\%$ BDP-a u 2022. ($0,3\%$ BDP-a u 2021.). Ulaganja koja financira država imala su neutralan učinak na smjer fiskalne politike⁹. Njemačka je stoga, u skladu s preporukom Vijeća, očuvala ulaganja koja financira država. Ujedno je rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez novih mjera na strani prihoda) imao ekspanzivan učinak od 2,4 postotna boda na smjer fiskalne politike. Taj znatan ekspanzivni učinak uključivao je dodatni učinak mjera fiskalne politike poduzetih za ublažavanje gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije (dodatni neto proračunski trošak od $1,2\%$ BDP-a) i troškova pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine ($0,1\%$ BDP-a). Istodobno, smanjenjem poreza na dohodak smanjili su se državni prihodi te je došlo do rasta neto primarnih tekućih rashoda ($0,1\%$ BDP-a). Znatan ekspanzivni učinak rashoda koje financira država samo je djelomično posljedica mjera za ublažavanje gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije i troškova pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine. Njemačka stoga nije u dovoljnoj mjeri zadržala pod kontrolom rast tekućih rashoda koje financira država.

---

⁸ Smjer fiskalne politike mjeri se kao promjena primarnih rashoda (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda), isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, ali uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije, u odnosu na srednjoročni potencijalni rast. Za više detalja vidjeti okvir 1 u tablicama s fiskalnim statističkim podacima.

⁹ Ostali kapitalni rashodi koje financira država imali su ekspanzivan učinak od 0,4 postotna boda BDP-a. Taj je učinak uglavnom povezan s nacionalizacijom i dokapitalizacijom veleprodajnih opskrbljivača plinom u Njemačkoj radi jamčenja energetske sigurnosti.

- (17) Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije u Programu stabilnosti za 2023. u skladu je s Komisijinom proljetnom prognozom 2023. Vlada predviđa da će se realni BDP povećati za 0,2 % u 2023. i za 1,8 % u 2024. Za usporedbu, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se sličan rast realnog BDP-a od 0,2 % u 2023. i 1,4 % u 2024.
- (18) Vlada u Programu stabilnosti za 2023. očekuje da će se deficit opće države u 2023. povećati na 4¼ % BDP-a. Povećanje u 2023. uglavnom odražava dodatne rashode za ograničavanje cijena plina i električne energije. Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u povećati sa 66,3 % BDP-a krajem 2022. na 67¾ % BDP-a krajem 2023. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se državni deficit od 2,3 % BDP-a za 2023. To je niže od deficita predviđenog u Programu stabilnosti za 2023., uglavnom zbog pretpostavljenih nižih rashoda za ograničavanje cijena energije. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se niži udio duga opće države u BDP-u, od 65,2 % krajem 2023. Razlika je posljedica manjeg deficita.

(19) Očekuje se da će na saldo opće države u 2023. i dalje utjecati fiskalne mjere poduzete radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije. One sadržavaju nove mjere u odnosu na 2022., kao što su ograničavanje cijena plina i električne energije. Trošak tih mjera djelomično se kompenzira porezima na neočekivanu dobit dobavljača energije, ponajprije porezom na izvanrednu dobit. Uzimajući u obzir te prihode, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se da će u 2023. neto proračunski trošak tih mjera potpore iznositi 2,0 % BDP-a¹⁰. Čini se da većina mjera u 2023. nije usmjerena na najranjivija kućanstva i poduzeća, iako mnoge od njih šalju jasan cjenovni signal da se smanji potražnja za energijom i poveća energetska učinkovitost. Stoga se u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. procjenjuje da će iznos ciljanih mjera potpore koji treba uzeti u obzir pri ocjeni usklađenosti s Preporukom Vijeća od 12. srpnja 2022.¹¹ iznositi 0,5 % BDP-a u 2023. (u usporedbi s 0,3 % BDP-a u 2022.). Predviđa se da će proračunski trošak pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine ostati stabilan u odnosu na 2022. Naposljetku, očekuje se da će saldu opće države 2023. pogodovati postupno ukidanje privremenih hitnih mjera povezanih s krizom uzrokovanom bolešću COVID-19, koje se procjenjuju na 0,8 % BDP-a.

---

¹⁰ Taj iznos predstavlja razinu godišnjih proračunskih troškova tih mjera, uključujući tekuće prihode i rashode te, prema potrebi, mjere za kapitalne rashode.

¹¹ Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Njemačke i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Njemačke za 2022. (SL C 334, 1.9.2022., str. 35.).

- (20) U svojoj Preporuci od 12. srpnja 2022. Vijeće je preporučilo da Njemačka poduzme mjere čiji je cilj osigurati da rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. bude u skladu s općim neutralnim smjerom politike¹², uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije i osobama koje bježe iz Ukrajine. Njemačka bi se istodobno trebala pripremiti za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Njemačkoj je bilo preporučeno i da poveća javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetske sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma i drugih fondova Unije.
- (21) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se da će u 2023. smjer fiskalne politike biti kontrakcijski (+0,5 % BDP-a), u kontekstu visoke inflacije. To je u skladu s ekspanzivnim smjerom fiskalne politike u 2022. (-2,7 % BDP-a). Predviđa se da će rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) u 2023. imati kontrakcijski učinak od 0,3 % BDP-a na smjer fiskalne politike. To uključuje povećani trošak ciljanih mjera potpore kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanja cijena energije za 0,2 % BDP-a. Ukupno gledajući, predviđeni rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u skladu je s Preporukom Vijeća od 12. srpnja 2022. Predviđa se da će rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije u 2023. iznositi 0,2 % BDP-a, a da će ulaganja koja financira država imati neutralan učinak na smjer fiskalne politike¹³. Stoga Njemačka planira financirati dodatna ulaganja sredstvima iz Mehanizma i drugih fondova Unije i predviđa se da će očuvati ulaganja koja financira država. Planira financirati javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju i energetske sigurnost, npr. energetske obnovom zgrada, poboljšanjem infrastrukture za punjenje električnih automobila i boljim opremanjem škola za digitalno doba, što se djelomično financira sredstvima iz Mehanizma i drugih fondova Unije.

---

¹² Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2023. procjenjuje se da će srednjoročni (prosječni desetogodišnji) potencijalni rast proizvodnje Njemačke, koji se koristi za mjerenje smjera fiskalne politike, iznositi 7,1 % u nominalnom smislu.

¹³ Predviđa se da će učinak ostalih kapitalnih rashoda koje financira država biti kontrakcijski i iznositi 0,3 postotna boda BDP-a. Taj je učinak uglavnom povezan s ukidanjem mjere za nacionalizaciju i dokapitalizaciju veleprodajnih opskrbljivača plinom u Njemačkoj radi jamčenja energetske sigurnosti prethodne godine.

- (22) Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se deficit opće države u 2024. smanjiti na 1¾ % BDP-a. Smanjenje u 2024. pretežno je posljedica ukidanja mjera povezanih s ograničavanjem cijena energije. Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se krajem 2024. udio duga opće države u BDP-u smanjiti na 66½ %. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se državni deficit od 1,2 % BDP-a u 2024. To je niže od deficita predviđenog u Programu stabilnosti za 2023., uglavnom zbog niže procjene mjera energetske potpore. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se niži udio duga opće države u BDP-u, od 64,1 % krajem 2024., uglavnom zbog manjeg deficita.
- (23) U Programu stabilnosti za 2023. predviđa se postupno ukidanje većine mjera energetske potpore u 2024. Komisija trenutačno procjenjuje da će u 2024. neto trošak tih mjera energetske potpore iznositi 0,3 % BDP-a. Te se procjene temelje na pretpostavci da neće biti novih povećanja cijene energije. Čini se da većina mjera energetske potpore, koje bi, kako se planira, trebale ostati na snazi 2024., nije usmjerena na ranjiva kućanstva ili poduzeća. Većina mjera šalje cjenovni signal da se smanji potražnja za energijom i poveća energetska učinkovitost.

- (24) U Uredbi (EZ) br. 1466/97 poziva se na godišnje poboljšanje strukturnog proračunskog salda prema srednjoročnom proračunskom cilju, s 0,5 % BDP-a kao mjerilom¹⁴. S obzirom na fiskalnu održivost, Komisija smatra da bi za 2024. bilo primjereno poboljšanje strukturnog salda od najmanje 0,3 % BDP-a. Kako bi se postiglo to poboljšanje, i u skladu s metodologijom Komisije, rast neto primarnih rashoda koje financira država¹⁵ ne bi u 2024. smio biti veći od 2,5 %, što se navodi i u ovoj Preporuci. Istodobno bi trebalo postupno ukinuti preostale mjere energetske potpore (koje Komisija trenutačno procjenjuje na 2,0 % BDP-a u 2023.), ako to dopuštaju kretanja energetskog tržišta i počevši od mjera koje su najmanje ciljane, a s time povezane uštede trebalo bi iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Prema Komisijinim procjenama to bi dovelo do rasta neto primarnih rashoda ispod preporučene maksimalne stope rasta za 2024.
- (25) Uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se rast neto primarnih rashoda koje financira država od 2,4 % u 2024., što je niže od preporučene stope rasta. Prilagodba koja se predviđa u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. manja je od ušteda koje bi se ostvarile potpunim ukidanjem mjera energetske potpore zbog toga što će neke od tih mjera i dalje biti na snazi 2024. te zbog diskrecijskih mjera koje utječu na smanjenje prihoda kao što su razna smanjenja poreza na dohodak.
- (26) Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će 2023. i 2024. državna ulaganja ostati stabilna, na 2½ % BDP-a. U Programu stabilnosti za 2023. upućuje se na reforme i ulaganja za koje se očekuje da će doprinijeti fiskalnoj održivosti te održivom i uključivom rastu. To uključuje razne reforme sustava poreza na dohodak i mirovinskog sustava.

---

¹⁴ Člankom 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 također se zahtijeva prilagodba za više od 0,5 % BDP-a za države članice čija razina duga prelazi 60 % BDP-a ili koje imaju znatne rizike u pogledu održivosti sveukupnog duga.

¹⁵ Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez diskrecijskih mjera na strani prihoda i isključujući rashode za kamate i rashode za cikličnu nezaposlenost.

- (27) U Programu stabilnosti za 2023. navedeni su srednjoročni fiskalni ciljevi do 2026. Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se deficit opće države u 2025. i 2026. postupno smanjiti na $\frac{3}{4}$ % BDP-a. Stoga se planira da će se deficit opće države u 2024. smanjiti ispod 3 % BDP-a. Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti sa $66\frac{1}{2}$ % BDP-a krajem 2024. na $65\frac{1}{2}$ % BDP-a do kraja 2026.
- (28) Iako su rezultati u području zapošljavanja i dalje stabilni, očekuje se da će se u kontekstu brzog starenja stanovništva dodatno povećati manjak radne snage i vještina. Očekuje se da će se radno sposobno stanovništvo 2020-ih smanjiti za 3,7 milijuna zbog umirovljenja generacije „baby boomera”. Time će se znatno povećati potrebe za financiranjem obveznog sustava generacijske solidarnosti (prvi mirovinski stup) i možda dovesti u pitanje primjerenost mirovina. Kako bi se nadoknadila sve manja razina potencijalne radne snage, bio bi potreban neto migracijski saldo od oko 400 000 osoba godišnje. Zakonska dob za umirovljenje postupno će porasti na 67 godina u 2031. Iako je stopa zaposlenosti radnika u dobi od 55 do 64 godine među najvišima u Uniji, povećanje stvarne dobi za umirovljenje posljednjih se godina usporilo, a zaposlenost u dobnoj skupini iznad 65 godina zaostaje za najuspješnijim državama u Uniji. Razlog tomu su i mogućnosti prijevremenog umirovljenja, što dodatno opterećuje održivost mirovinskog sustava. Osobe koje su radile najmanje 35 godina mogu prijevremeno otići u mirovinu uz relativno malo manju mirovinu. Osobe koje su radile najmanje 45 godina mogu otići u mirovinu bez gubitka mirovinskih prava (tzv. „Rente nach 45 Beitragsjahren”). Privatni mirovinski sustavi koje subvencionira država (sustavi osobnih mirovina iz trećeg stupa „Riester Rente”) dosad su nedovoljno iskorišteni. Unatoč nastojanjima da se poveća upotreba strukovne mirovine (drugi stup), pokrivenost i dalje iznosi oko 56 %.

- (29) Struktura poreza u Njemačkoj i dalje se u velikoj mjeri oslanja na prihode od poreza na rad, a porezne osnovice kojima se može poduprijeti uključiv i održiv rast i dalje su nedovoljno iskorištene. Porezno opterećenje među najvišima je u Uniji, a međudjelovanje poreznog sustava i sustava transfera dovodi do slabih poticaja za povećanje broja radnih sati za osobe s niskim plaćama i primatelje drugog dohotka u kućanstvu, što su često žene. To opterećuje ponudu radne snage i povećava nedostatak radne snage. Udio poreza za zaštitu okoliša u oporezivanju energije i prometa u Njemačkoj niži je od prosjeka Unije. Oporezivanjem vozila ne potiče se prijevoz prihvatljiviji za okoliš. Subvencije štetne za okoliš kao što su subvencije za fosilna goriva (uključujući oslobođenje od poreza i smanjenje poreza) i dalje su znatne, što otežava zelenu tranziciju.

- (30) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.2. iz Priloga V. toj uredbi plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i koje treba provesti do 2026. Brza provedba plana izrazito je važna zbog privremene prirode Mehanizma koji traje do 2026. Ipak, iako je provedba plana za oporavak i otpornost Njemačke u tijeku, došlo je do znatnih kašnjenja. Zbog ograničenih resursa povezanih s provedbom plana i nedovoljnog određivanja prioriteta Njemačka zaostaje u postupku provedbe. Njemačka još nije potpisala svoje operativne aranžmane i podnijela prvi zahtjev za plaćanje. Plan za oporavak i otpornost Njemačke već je jednom revidiran 14. veljače 2023., kada su prilagođene dvije mjere ulaganja koje zbog objektivnih okolnosti nisu mogle biti u potpunosti dovršene¹⁶. Očekuje se da će se plan ponovno revidirati 2023., uz još jednu dopunu kako bi se obuhvatilo poglavlje o planu REPowerEU i uzelo u obzir povećanje bespovratne potpore. U tijeku su pregovori o poglavlju o planu REPowerEU i povećanju bespovratne potpore. Brzo uključivanje novog poglavlja o planu REPowerEU u plan za oporavak i otpornost omogućit će financiranje dodatnih reformi i ulaganja za potporu strateškim ciljevima Njemačke u području energetike i zelene tranzicije. Sustavno i učinkovito uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera i drugih relevantnih dionika i dalje je važno za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost, kao i drugih ekonomskih politika i politika zapošljavanja izvan okvira tog plana, kako bi se osigurala opća odgovornost za cjelokupni program politike.

---

¹⁶ Provedbena odluka Vijeća od 14. veljače 2023. o izmjeni Provedbene odluke Vijeća od 13. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Njemačke (ST 5536/2023).

- (31) Komisija je sve programske dokumente kohezijske politike Njemačke odobrila u 2022. Brza provedba programâ kohezijske politike, uz komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, iznimno je važna za ostvarenje zelene i digitalne tranzicije, povećanje gospodarske i socijalne otpornosti te uravnotežen teritorijalni razvoj u Njemačkoj.
- (32) Osim gospodarskih i socijalnih izazova obuhvaćenih planom za oporavak i otpornost i programima kohezijske politike, Njemačka se suočava s brojnim dodatnim izazovima koji se odnose na digitalizaciju, energetska politiku i zelenu tranziciju.
- (33) Iako je Njemačka uložila napore u poboljšanje digitalizacije javnih usluga, provedba je i dalje spora. Do ciljnog datuma (kraj 2022.) ostvareno je samo nekoliko ciljeva iz Zakona o internetskom pristupu, prema kojima je obvezna trajna digitalizacija operativnog dijela svih administrativnih usluga. Iz Komisijine referentne vrijednosti za e-upravu vidljivo je da ta zemlja nije dovoljno uspješna ni u digitalizaciji pozadinskog ureda, što je ključno za učinkovito pružanje usluga izvan područja primjene Zakona o internetskom pristupu. U vezi s time, modernizacija registara u okviru Zakona o modernizaciji registra radi provedbe načela Unije „samo jednom”, prema kojem osobe i poduzeća moraju nadležnim tijelima dostaviti standardne informacije samo jednom, proglašena je prioritetom. Međutim, od stupanja zakona na snagu 2021. nije ostvaren znatan napredak. Nadalje, stopa upotrebe digitaliziranih usluga niska je: Njemačka je ispod prosjeka Unije kad je riječ o udjelu osoba koje se koriste uslugama e-uprave. Njemačka ostvaruje rezultate ispod prosjeka Unije i u različitim aspektima referentnih pokazatelja za e-upravu, kao što su transparentnost, postojanje ključnih čimbenika i dostupnost digitalnih javnih usluga osobama iz inozemstva. Nacionalno vijeće za regulatornu kontrolu smatra provedbu Zakona o internetskom pristupu neodgovarajućom te je utvrdilo da je predviđeni nedostatak radne snage glavni rizik za nedovoljnu učinkovitost digitalizacije. Uska grla utvrđena u digitalizaciji javnih usluga odnose se i na odgovarajuće mjere iz plana za oporavak i otpornost Njemačke.

- (34) Poboljšanje digitalnih vještina ključno je za digitalnu tranziciju kako bi se riješilo pitanje nedostatka kvalificiranih radnika i povećala produktivnost. U Njemačkoj je 2021. 49 % osoba u dobi od 16 do 74 godine imalo barem osnovne digitalne vještine, što je ispod prosjeka Unije od 54 % i što otežava digitalnu tranziciju. Samo je 50 % osoba u dobi od 16 do 19 godina 2021. imalo barem osnovne digitalne vještine, što je 19 postotnih bodova manje od prosjeka Unije. Iako je udio zaposlenih stručnjaka u području IKT-a u Njemačkoj iznad prosjeka Unije i odgovara prosjeku Unije za žene u tom području, velik je broj nepopunjenih radnih mjesta, što odražava dodatne potrebe. Daljnji napori u rješavanju pitanja nedostatka nastavnika i boljem osposobljavanju nastavnika u području digitalizacije na svim razinama obrazovanja bili bi ključni za poboljšanje digitalnih vještina. Integracija digitalne tehnologije u poslovanje tek je oko prosjeka Unije, uključujući udio malih i srednjih poduzeća s barem osnovnom razinom digitalnog intenziteta i prihvaćanje naprednih tehnologija u poduzećima kao što su računalstvo u oblaku, velika količina podataka i umjetna inteligencija. Plan za oporavak i otpornost Njemačke uključuje nekoliko mjera kojima se podupiru digitalne vještine, a posebno digitalno obrazovanje, kao što su ulaganja u digitalne uređaje za nastavnike, obrazovnu platformu i obrazovne centre izvrsnosti. Osim toga, Njemačka provodi mjere za usavršavanje i prekvalifikaciju svoje radne snage. To uključuje usmjeravanje na digitalizaciju poduzeća (npr. europski centri za digitalne inovacije ili program potpore ulaganjima „Digital Jetzt“).

- (35) Ukupno gledajući, samo 19,3 % kućanstava ima pristup svjetlovodnoj širokopojasnoj vezi, zbog čega je Njemačka među državama članicama s najnižom pokrivenošću svjetlovodnom mrežom (druga najniža u Uniji, a pet najuspješnijih u Uniji ima najmanje 85 %). Nedostatak svjetlovodne mreže i mreža vrlo velikog kapaciteta općenito posebno je izražen u ruralnim područjima. To usporava rast produktivnosti, posebno malih i srednjih poduzeća. Cilj povezivanja 50 % kućanstava i poduzeća s mrežom optičkim vlaknima do 2025. (i 100 % do 2030.) možda ne bude ispunjen na vrijeme. Odgovarajuće mjere uključene su u gigabitnu strategiju iz srpnja 2022. Poboljšanje okvirnih uvjeta, primjerice povećanjem kapaciteta za planiranje i provedbu u javnom sektoru, ključno je za ubrzanje pokrivenosti svjetlovodnom mrežom. Za postizanje ciljeva mreže bit će potrebna i poboljšanja administrativnih postupaka u pogledu traženja i izdavanja dozvola te standardizacije alternativnih metoda ugradnje koje troše manje vremena.
- (36) Njemačka je uspjela učinkovito smanjiti veliku ovisnost o ruskom plinu i nafti u 2022. u usporedbi s 2021. (sa 65 % na gotovo nulu za plin te s 34,12 % na manje od 25 % za naftu¹⁷). Isplanirala je i počela uvoditi infrastrukturu za prirodni plin kojom bi se u srednjoročnom razdoblju u potpunosti zamijenio uvoz ruskog plina. Njemačka je ispunila svoje obveze u pogledu skladištenja plina prošle zime te je do 1. studenoga 2022. dosegla 99,2 %. Zahvaljujući međusobno povezanim tržištima plina, ukapljeni prirodni plin koji uvozi Njemačka mogao bi doprinijeti sigurnosti opskrbe Unije, pod uvjetom da se relevantna infrastruktura uvede bez daljnjih kašnjenja. Istodobno, zemlja i dalje ovisi o uvezenim fosilnim gorivima. U Njemačkoj je od kolovoza 2022. do ožujka 2023. potrošnja prirodnog plina smanjena za 16 % u odnosu na prosječnu potrošnju plina u istom razdoblju u prethodnih pet godina, što je više od ciljnog smanjenja od 15 % utvrđenog u Uredbi Vijeća (EU) 2022/1369¹⁸. Njemačka se potiče da nastavi privremeno smanjivati potražnju za plinom do 31. ožujka 2024. u skladu s Uredbom Vijeća (EU) 2023/706¹⁹.

---

¹⁷ Njemačka od kolovoza 2022. ne uvozi ruski plin, a naftu od veljače 2023.

¹⁸ Uredba Vijeća (EU) 2022/1369 od 5. kolovoza 2022. o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom (SL L 206, 8.8.2022., str. 1.).

¹⁹ Uredba Vijeća (EU) 2023/706 od 30. ožujka 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2022/1369 u pogledu produljenja razdoblja za smanjenje potražnje kad je riječ o mjerama za smanjenje potražnje za plinom i pooštavanja obveze izvješćivanja i praćenja njihove provedbe (SL L 93, 31.3.2023., str. 1.).

(37) Električna energija iz obnovljivih izvora ključna je za uspješno provođenje njemačkih planova za zelenu tranziciju, među ostalim za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, električna vozila i dizalice topline te za postizanje energetske sigurnosti u srednjoročnom razdoblju. Međutim, za postizanje nacionalnih ciljeva uvođenja energije iz obnovljivih izvora bilo bi potrebno trostruko ubrzati uvođenje energije iz obnovljivih izvora (s +67 % u posljednjih osam godina na 196 % u sljedećih osam godina). Složeni i dugotrajni postupci izdavanja dozvola kočili su uvođenje obnovljivih izvora energije i dodatnih tehnologija s nultom neto stopom emisija, a nedavno doneseno zakonodavstvo za ubrzavanje postupaka tek se treba provesti. Osim izazova koji se rješavaju, izdavanje dozvola otežano je zbog nedostatka digitalizacije i povezanih vještina, kao i zbog nedovoljnog broja osoblja, uključujući sudove. I dalje postoje uska grla u pogledu fleksibilnosti mreže, uključujući skladištenje, i širenja visokonaponskih prijenosnih mreža, uključujući provedbu projekata od zajedničkog interesa. Nadalje, njemačke distribucijske mreže nisu dovoljno digitalizirane i nadograđene kako bi zadovoljile potrebe mnogih novih proizvođača i korisnika električnih vozila, solarnih fotonaponskih sustava i toplinskih crpki, dok bi se skladištenje električne energije moglo proširiti. Zalaganje u području energetske učinkovitosti, među ostalim u području prometa, grijanja kućanstava i industrije, te uvođenje dizalica topline na cjenovno pristupačan način suočavaju se s izazovima u pogledu širenja i pravodobne provedbe kako bi se Njemačkoj omogućilo da ostvari svoje klimatske i energetske ciljeve, smanji ovisnost o fosilnim gorivima te potakne konkurentnost i otvaranje radnih mjesta, među ostalim u sektoru proizvodnje čistih tehnologija. Za postizanje klimatskih ciljeva potrebne su daljnje mjere za dekarbonizaciju prometnog i građevinskog sektora, koji nisu ispunili nacionalne ciljeve emisija za 2022. unatoč uvođenju mjera za smanjenje emisija u ta dva sektora kao što je nacionalna cijena ugljika. Prirodni ponor ugljika u Njemačkoj smanjio se od 2016., pa su potrebne mjere za obnovu šuma i tresetišta. Većim zalaganjem u području prilagodbe klimatskim promjenama, kružnog gospodarstva i zaštite okoliša smanjuju se rizici od globalnih izazova i doprinosi otpornosti na klimatske promjene, osiguravaju se prirodni resursi i smanjuju ovisnosti industrije o kritičnim sirovinama.

- (38) Manjak radne snage i vještina u sektorima i zanimanjima koji su važni za zelenu tranziciju, uključujući proizvodnju te uvođenje i održavanje tehnologija s nultom neto stopom emisija, stvara prepreke prelasku na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija. Visokokvalitetni sustavi obrazovanja i osposobljavanja prilagođeni promjenjivim potrebama tržišta rada i ciljane mjere usavršavanja i prekvalifikacije bitni su za smanjenje nedostatka vještina te promicanje uključivanja na tržište rada i preraspodjele radne snage. Kako bi se oslobodio neiskorišteni potencijal ponude radne snage, te mjere trebaju biti dostupne, posebno pojedincima te u sektorima i regijama na koje će zelena tranzicija najviše utjecati. Poboljšanje obrazovnih rezultata skupina u nepovoljnom položaju bolji je temelj za nastavak obrazovanja. Obrazovanje odraslih ključno je za rješavanje trajnog nedostatka vještina. Međutim, u posljednjih 10 godina stopa sudjelovanja odraslih u obrazovanju tijekom zadnja četiri tjedna bila je uglavnom stabilna i ispod prosjeka Unije (8,1 % u 2022.; prosjek Unije 11,9 %), a za niskokvalificirane radnike iznosila je samo 4 %. Osim toga, u energetski intenzivnim industrijama sudjelovanje radnika u obrazovanju i osposobljavanju smanjilo se s 9,8 % u 2015. na 7,6 % u 2021. te je sada ispod prosjeka Unije (8,9 %). Promicanje sudjelovanja u početnom i trajnom strukovnom obrazovanju i programima učenja radi potpore zelenoj tranziciji bilo bi u skladu s ciljem Njemačke da do 2030. 65 % odraslih osoba svake godine sudjeluje u obrazovanju.
- (39) Uzimajući u obzir Komisijinu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2023. i njegovo je mišljenje²⁰ navedeno u preporuci br. 1.

---

²⁰ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

- (40) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je državama članicama europodručja preporučilo da, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, poduzmu sljedeće: i. očuvaju održivost duga i suzdrže se od pružanja široke potpore ukupnoj potražnji u 2023., bolje usmjere fiskalne mjere koje se poduzimaju za ublažavanje učinaka visokih cijena energije i razmotre odgovarajuće načine za okončanje potpore kada se pritisci na cijene energije smanje; ii. održavaju visoku razinu javnih ulaganja i promiču privatna ulaganja radi potpore zelenoj i digitalnoj tranziciji; iii. podupiru kretanja plaća kojima se ublažava gubitak kupovne moći i pritom ograniče sekundarne učinke na inflaciju, dodatno poboljšaju aktivne politike tržišta rada i poduzimaju mjere za rješavanje problema nedostatka vještina; iv. unaprijede poslovno okruženje i osiguraju da energetska potpora poduzećima bude troškovno učinkovita, privremena, usmjerena na održiva poduzeća te da se njome očuvaju poticaji za zelenu tranziciju i v. očuvaju makrofinancijsku stabilnost i prate rizike te nastave s radom na dovršetku bankovne unije. Kada je riječ o Njemačkoj, preporukama br. 1, 2, 3 i 4 doprinosi se provedbi prve, druge i treće preporuke iz Preporuke o europodručju za 2023.
- (41) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i njezinu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi za 2023. i Program stabilnosti za 2023. Preporuke Vijeća donesene u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporuci br. 1. Politikama iz preporuke br. 1 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s trajno velikim suficitom tekućeg računa. Preporukama br. 2, 3 i 4 doprinosi se provedbi preporuke br. 1 u pogledu većih ulaganja. Politikama iz preporuke br. 1 istodobno se doprinosi uklanjanju neravnoteža i provedbi preporuka iz Preporuke o europodručju za 2023., u skladu s uvodnom izjavom 40.,

PREPORUČUJE da Njemačka u 2023. i 2024. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. U 2023. i 2024. što prije postupno ukinuti hitne mjere energetske potpore koje su na snazi i ostvarene uštede iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne nove mjere potpore ili njihov nastavak, osigurati da takve mjere potpore budu usmjerene na ranjiva kućanstva i poduzeća, fiskalno pristupačne te da očuvaju poticaje za smanjenje potrošnje energije.

Osigurati razboritu fiskalnu politiku, posebno ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje financira država u 2024. na najviše 2,5 %²¹.

Očuvati javna ulaganja koja financira država i osigurati učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma i sredstava iz drugih fondova Unije, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije. Provesti planirane inicijative za javna ulaganja.

U razdoblju nakon 2024. nastaviti provoditi srednjoročnu fiskalnu strategiju postupne i održive konsolidacije, u kombinaciji s ulaganjima i reformama koji potiču veći održivi rast, s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija.

Poboljšati strukturu poreza radi ostvarivanja uključivijeg i održivijeg rasta, posebno poboljšanjem poreznih poticaja kako bi se povećao broj radnih sati. Zaštititi dugoročnu održivost mirovinskog sustava.

2. Znatno ubrzati provedbu revidiranog plana za oporavak i otpornost, među ostalim osiguravanjem dostatnih sredstava, te brzo finalizirati dopunu i poglavlje o planu REPowerEU kako bi ga se što prije počelo provoditi. Nastaviti brzu provedbu programâ kohezijske politike uz blisku komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost.

---

²¹ Procjenjuje se da to odgovara godišnjem poboljšanju strukturnog proračunskog salda od najmanje 0,3 % BDP-a za 2024., kako je opisano u uvodnoj izjavi 24.

3. Ubrzati digitalizaciju cijelog lanca javnih usluga i poboljšati digitalne vještine građana. Ukloniti prepreke ulaganjima i potaknuti ulaganja u digitalne komunikacijske mreže vrlo velikog kapaciteta.
4. Povećati napore za daljnje smanjenje ukupne ovisnosti o fosilnim gorivima poticanjem ulaganja u obnovljive izvore energije i elektroenergetske mreže te ubrzavanjem njihova uvođenja s pomoću poboljšanih administrativnih kapaciteta i pojednostavnjenih postupaka, uključujući postupke izdavanja dozvola. Pojačati napore u području energetske učinkovitosti prometa, zgrada i industrije, među ostalim ulaganjima u sustave grijanja i daljnjim mjerama politike usmjerenima na pružanje i stjecanje vještina i kompetencija potrebnih za zelenu tranziciju.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
